

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
 4 korona.
 2 korona.
 szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.**Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadóhivatal:**

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivaltal illeto elofizetes, hirdetemny, nyiltter es egyeb felszolas.

Ismeretlen kéztől és névtelenül érkező közleményeket nem adunk ki.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisior térfogata 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedvezmény. Nyiltter sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben postautalványon eszközölhető. **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Községek szervezkedése.

Magyarország községeinek hivatalos vezetőihez, a jegyzőkhöz szólunk. A községek száz- és százféle baját, szükségletét a jegyzők ismerik legjobban. Az ő vállukra nehezedik a községi adminisztráció minden munkája, gondja, baja. És ha a jegyző községe érdekében tenni akar valamit, ugyszólván az összes nehézségek legyűrűsére kell vállalkoznia. Mert sajnos, olyan a helyzet manapság, hogy a községek ügyes-bajos dolgaival nem törődik senki sem. A megyei közigazgatás inkább az ellenőrző és végrehajtó szerepét tölti be, mintsem hogy a magukra hagyott, tengernyi bajokkal küzdő és többnyire súlyos anyagi viszonyokkal vegetáló községek segítője, istápolója volna. A kormány, a törvényhozás inkább a városok fejlesztésén fáradozik, azok felvirágoztatásával van elfoglalva. Ki törődik tehát a községekkel? Ugyszólván senki sem! Magyarország tizezernél több községe teljesen magára van hagyatva a létért való küzdelem súlyos napjaiban. Most, mikor annyira megrosszabbodtak a pénzügyi viszonyok és az évek óta tartó politikai válság nyomasztólag nehezedik az országra, kétszeresen súlyos a helyzete a községeknek. Az állam és a vármegye, a közigazgatási, rendőri, tanügyi és száz meg száz egyéb feladatok elvégzését követeli a községektől, de a rendkívül nagy terheket nem könnyíti meg. Ha a község anyagi helyzetének rendezése czéljából például kölcsönt akar felvenni, vagy egyéb szükséges pénzügyi műveletet akar kötni, azonnal felemeli tiltó szavát a vármegyei közigazgatás és az állam. Nem is szólva arról, hogy viszont sok esetben a községek éppen e felsőbb hatalmasságok részéről kényszerítettek, hogy káros, sokszor valóban végzetes tervekhez adják hozzájárulásukat. Spekuláns bankok, közgazdasági törtetők kerítik vajmi sokszor hálójukba a teljesen

magukra hagyott községeket, amelyek csak akkor érzik a felsőbbség részéről a néha illetéktelen gyámságot, mikor fontos érdekeik forognak kockán s amikor legsajátosabb ügyeikbe egyszerre husz oldalról is beleszólnak.

Olyan a helyzet, hogy a községe boldogulását lelken viselő jegyző ugyszólván semmit sem érhet el jelenleg községe érdekében. Mindenütt esukva áll előtte az ajtó. A minisiteriumokban meghallgatják ugyan a naiv községi küldöttségeket, a melyek azt hiszik, hogy a sok kilincselésnek eredménye is lesz. Meghallgatják, de kérelmüket azon mód az irattárba is teszik, s a nagy kilincselésnek nincs semmi haszna. Az egyedül álló, magára hagyatott község éppen olyan gyámoltalan mint az előkelő rokonság, magas összeköttetések, kellő protekció híján szűkölködő ember. Nem tud semmit sem elérni.

A városok megmutatták már a példát, mint kell érdekeiket megoltalmazni és minden lehető hasznót a maguk javára fordítani. Közös akcióra léptek, szövetkeztek s ez a frigyük már kezdi teremni áldásos gyümölcseit. Legutóbb, amint ez köztudomású, a kormány két millió koronát adott a városok segítésére. A községekről itt is megfedekeztek. Manapság, a mikor mindent csak szövetkezés, egyesülés segítségével lehet elérni, igazán elsőrangú például szolgálhat a községek előtt a magyarországi városok kitünő szervezete. Minden egyes város külön-külön ügyeiben maga a szövetség jár el és kezd erőteljes akciókat. És az ilyen lépéseket — amint a gyakorlat is megmutatta — komolyan veszik az illetékes körök. A siker biztosabb, sőt a legtöbb esetben egészen biztos. De csak azért, mert egyöntetű, nyomatékos, súlylyal bíró fel lépést tanusíthatnak. Ez imponál mindenkinek. A kormánynak és hatóságoknak.

De a községek védtelenül, elhagyatottan, minden erkölcsi támogatás nélkül kénytelenek küzdeni az egyre nehezedő siralmas viszonyokkal. — A súlyos helyzetből csak egy kivezető út van:

Meg kell teremteni a magyarországi községek szövetségét.

Egy hatalmas, erős szervezetet kell létrehozni, amelynek kebelében helyet foglaljon az ország minden egyes községe kivétel nélkül. Így egyszerűen leírva vagy szóval kimondva el sem lehet képzelni azt az óriási erőt és jelentőséget, amelyet majd ez a szövetség képvisel.

Gömör- és Kishontvármegye alispánjától.

Hirdetmény.

16622. sz. A szabályrendeletileg megállapított rendes negyedévi téli vármegyei közgyűlés határidejéül, főispán ő méltóságával egyetértőleg, **folyó évi december hó 15-ik napjának d. e. 10 órája** és szükség esetén következő 16-ik napjának d. u. 2 órája Rimaszombatba, a vármegye székházának nagytermébe tüzetett ki.

Midőn erről a közönséget ezennel értesitem és a vármegyei bizottság tagjait személyes megjelenésre hivatalból tisztelettel felkérem, egyidejűleg köztudomásra hozom, hogy ez alkalommal a köztanácskozás és elintézés kiválóbb tárgyait a vármegyei közigazgatási bizottságból az év végével a törvény értelmében kilépendő 5 tag helyének választás utján betöltése, továbbá az 1910-ik évre a vármegyei különböző bizottságok megalakítása és illetve kiegészítése, valamint egyéb a tárgysorozatban egyidejűleg törvényeszerűen közre hirdetendő közérdekű és fontos vármegyei ügyek fogják képezni.

Rimaszombat, 1909. évi november hó 23-án.

Bornemisza, alispán.

TÁRCZA.

RUTTHÉNY BÉLA.

1836—1909.

Magyarországon egy értékes tagja dőlt ki az élők sorából. Deméndi Rutthény Béla őseihez költözött. A halálmadár hosszú éveken át kóválygott rimaráhói otthona felett. Ujjongva bele-beleesapott a boldog családi tűzhely verőfényétől megvilágított ablakába. Majd meg tovaröppent. Míg végre folyó hó 12-én hajnali két órakor az öntelődő hitves mélyszégyen tájdmára, a ronkonok, barátok szinte bánatára könyörtelenül rászállott az elerőtlenült testre, kioltotta életét, megszüntette kínos szenvedését s a léleknek megnyitotta az utat oda, a hova keresztyéni hittel epedve vágyott . . .

A halál ridég szavára mindig megrezdül lelkünkben a tájdalom hurja. Még idegen ember koporsójánál is. Mert a halál általános emberi szempontból is gyászos és szomorú. Emlékeztet az elmulásra, az enyészetre, a megsemmisülésre, mely elháríthatatlan bizonyossággként áll minden emberi életnek a végén.

Fokozódik a fájdalom, ha szívünkhöz nőtt az, kit a néma koporsóban utolsó útjára kísérünk. Ha családi körünkben ürül meg egy hely, a honnan sokáig a szeretetnek, a biztatásnak, az odaadásnak a szavait hallottuk. Ilyenkor nemcsak az enyészetre, az elmulásra, a megsemmisülésre gondolunk, a mi nekünk is osztályrészünk lesz egykor, hanem különösen arra, mi lesz velünk elhunyt kedvesünk nélkül, ha szelid szavát többé nem halljuk, szeretetének jótékony melegét többé nem érezzük.

Ilyen érzelmekkel vettük körül Rutthény Béla ravatalát, melyen virágoktól környezve utolsó útjára készen állott. Szeretett tagját vesztett gyászoló családdhoz hasonlított az egész nagy temetési menet. A városi köteteléken kívül a tisztelet, a nagyrabecsülés, a szeretet kötetelkeivel összekapcsolt családdhoz, melynek a megboldogult hűség, odaadó, tevékeny tagja volt.

Ősi evangélikus családból származott. Született 1836. május 20-án Rimaráhn. Születése, szülőhelye, csa-

ládi hagyományai arra praedestinálták, s a mit egy — különösen nemzetiségi vidéken lakó — protestáns urnak sem volna szabad soha szem elől tévesztetni, hogy evangélikus egyházának szolgálatával szolgáljon a magyar hazának, terjessze nyelvét, erősítse szellemét azok között, kik nem magyar nyelven tanulták az első imát. Ő megértette a gondviselés intését s követte azt. Mély vallásos meggyőződéssel ragaszkodott evangélikus egyházához, készségesen állott hívő szavára szolgálatába olyan időben is, a midőn a protestáns egyházak gyűlései voltak az önkényuralom által elkobzott magyar alkotmányosság végső maradványai s a midőn e gyűlésekre is ránehezült a szabad szót, a szabad gondolatot még erőszakkal is elfojtani kész hatalomnak a sulya.

1858-ban választotta meg a ráhói evangélikus egyházközség első ízben felügyelőjévé. Még 22 éves sem volt s már is odaállott — a küzdelem terére, hogy ifjú lelkesedéssel védje egyháza igazát, közvetve elnyomott hazája szabadságát. S a még tapasztalatlan, de izzó hazaelői egyházszeretettől áthatott, lelkesített ifjú megálta helyét. Vezetése alatt a tulnyomó részben tót ajku hivekből álló ráhói egyház is kivette részét abból a szívós ellentállásból, a mit a protestáns egyházak abban az időben a bécsi kormány által kiadott s maszlagul sok anyagi előnyt nyújtó „patens” ellen kifejtettek.

A veszedelmes idők megszűntével egy időre visszavonult. Letette tisztét. Gazdaságának élt, majd családi tűzhelyet alapított, elvevén hitvestársul ölyvödi Vad Amáliát, kívül a legnagyobb boldogságban 44 évet töltött.

A közélet azonban visszakövetelte őt. A ráhói egyház 1869-ben újra hozzá fordult bizalmával s a felügyelői székbe helyezte. Külső ellenség nem fenyegette akkor az egyház létalapját. A hatalom megbékült a nemzettel s ez a béke megteremtette a telekezeteknek az államhoz és egymáshoz való viszonyát szabályozó 1868. 53. t. cikket. De fenyegettek belső bajok. Hitközöny, szegénység, az egyházi épületek s különösen a templom rozszant állapota. S ő e változott viszonyok között változott tegyverekkel küzdött az egyház javáért. A felügyelői állást nem tekintette csak üres címnek. Lelkesített, dorgált, saját példájával, bőkezűségével áldozatkészséget ébresztett a hivekben úgy, hogy szívós munkával az akkori lelkeséssel karöltve mindent rendbe hozott.

Természetes, hogy egyházszeretete, buzgalma, munkaereje szélesebb körben is közismertté lett. A kishonti ev. egyházmegye 1881-ben esperességi felügyelővé választotta. Kitüntető magasabb állásában is megmaradt annak, a mi volt: egyháza javáért dolgozó, azért mindenkor sikra szállni kész magyar urnak. Türelemmel, szelidséggel, jóakarattal s hozzáértő szakavatottsággal intézte a felügyelete alá tartozott egyházak, iskolák ügyeit. Nem a hivatalos szigor, de a szeretet volt jellemzője. De egyben nem ismert kiméletet, alkut. A hazafiságban. Jól ismerte evangélikus egyházunk állapotát. Számolt azzal, hogy nem minden magyar honi evangélikus dicseri magyarul az urat. Nem is akarta ő ezt megszüntetni, illetőleg rövid időn belül megváltoztatni. De a hol azt tapasztalta, hogy az autonomia köpönyege alatt, vagy az ur igéjének hirdetése címén nemzetiségi izgatás folyik, ott eréllyel, hivatalos hatalmának tekintélyével s a törvény erejével lépett fel és járt el az egyének ellen az egyház érdekében. Támadták, ő tovább haladt a maga utján, hatalommal való visszaléssel vádolták, ő lelkiismeretéhez fordult tanácsért s az megnyugtatta, felmentette minden vád alól.

Talán nem volna most helyén való, — bizonyval a megboldogult sem helyeselné, — felkavarni az ő felügyelősege alatt folyt küzdelmeknek hullámaikat, melyek e lap hasábjain is nyomat hagytak nem egyszer. A kik a szereplők közül még életben vannak, azok tudják, hogy mit tett és ki volt Rutthény Béla. Azoknak pedig, a kik a multat nem ismerik, elég annyit tudni róla, hogy jóhiszeműségét, lángoló hazafiságát, odaadó egyházszeretét, példás hithűségét, nyilt jellemét, mely alkut még taktikából sem ismert, — legnagyobb, legmakacsabb ellenfelei sem vonhatták kétségbe soha! S hogy nemcsak törekvésében, de annak végrehajtásában is igaza volt, azt igazolja a jelen. A küzdelem helyén ma béke honol, a szenvedélyek ádáz tusáját az egyházépítő munkásság váltotta fel.

De a küzdelmet meg kellett vívni, a szenvedélyek forradalmát le kellett igazni . . . S oda tért kellett lelkes, bátor, öntelődő, meggyőződése mellett halálig kitartó, Olyan, mint ő . . .

Életküzdelmének helyén is béke honol már. Közel 10 évig szenvedte a nehéz kór gyötrelmeit. Ha nem

Hirdetmény.

A városi tanács, mint I-sőfoku iparhatóság mellett az 1909. évre vonatkozólag működési jogosultsággal bíró 20 iparhatósági megbízott választásának határnapjára 1910. évi decz. 6-ik napjának d. e. 9 órája a városháza tanácstermében kintetik.

Miről városunk ipar- és kereskedő lakosai oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy választók és választhatók csak azok, kik az e célra külön összeállított névjegyzékbe felvették, s legalább 21 korona III. oszt. kereseti adót fizettek, hogy a választás szavazatlanok utján titkosan történik s esteli 6 óráig tart, s hogy a névjegyzék Percz Samu kiküldött választási elnökkel a választás napjáig a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Rimaszombat, 1909. évi november hó 24-én.

Dr. Kovács, polgármester.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítsák, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Mai számunkhoz félv melléklet van csatolva.

Küldöttség a miniszternél. Ismeretes a vármegye közönsége előtt, hogy a m. kir. kereskedelmi miniszter a vármegyét azzal a kérelmével, hogy egyes utvonalonok utávitást szedhessen, elutasította. A vármegye közönsége ezen méltánytalan eljárással szemben az őszi közgyűlésből indokolt felirattal élt. Egyidejűleg azonban elhatározta azt is, hogy egy nagyobb küldöttség útján is elő fogja a kérelmét terjeszteni. E küldöttség f. hó 26-án járt Kossuth Ferenc miniszternél Fáy Gyula főispán vezetésével alatt és e végből alispánunk is, Bornemisza László sürgősen Budapestre utazott. — Az eredményt azonban még nem tudjuk, de reméljük, hogy a küldöttség kecsesítő ígéretekkel fog visszatérni.

Személyi hírek. Sipeki Balás Lajos megyés püspök f. hó 23-án Budapestre utazott, hol részt vett a Kossuth-mauzoleumnak esütörtökön tartott felavatási ünnepélyén s ott az egyházi szertartás egy részét végezte. Kossuth Lajosné, Meszlényi Terézia és leánya Kossuth Vilma hamvait ugyan, minthogy az elhunytak katolikusok voltak, megyés püspökünk szentelte be.

Vármegyénk a Kossuth-család temetésén. Nagy hazánktának Kossuth Lajosnak és családjának a budapesti keresési temetőben nyugvó hamvait folyó hó 25-én vitték, illetve temették el véglegesen az e célra épült díszes mauzoleumba. A nagy temetésen részt vett az egész ország, így vármegyénk sem maradt el e kegyetes, hazafias ünnepélyről. A vármegye Rákóczy zászlaja alatt nagyszámu küldöttséggel vett részt a temetésen. A küldöttség vezetője volt Fáy Gyula főispán, tagjai voltak pedig: Gróf Andrássy Géza, Szentiványi Árpád, Szontagh Andor, Draskóczy László, dr. Bernáth István és Putnoky Mór országgyűlési képviselők, — Hámos László nyug. főispán, Lukács Géza vmgyei főjegyző, Heressy Bertalan, Dr. Radvánszky György es. és kir. kamarás, Samarjay János, Széman Endre, Czinke István, Gyürky Pál, Dr. Löcherer Tamás megyebizottsági tagok. — Rimaszombat város részéről: Szabó Elemér, Percz Samu, Dr. Bakcsy Dezső, Kozma Szabó József, idsb. Csapó János, ifj. Szabó József és István és dr. Molnár József képviselőtestületi tagok és polgárok.

Hitközségi gyűlés. A rimaszombati r. kath. hitközség Széman Endre prépost-plébános elnöke alatt f. hó 28-án, azaz a mai napon d. u. 3 órakor gyűlést tart a kath. kör helyiségében.

érdemelte volna ki közéleti önzetlen működésével embertársainak tiszteletét, nagyrabecsülését, ugy bizonynyal kivívta volna azt nagy betegségében azzal a bizó türelemmel és rendíthetetlen hittel, mellyel nehéz szenvedéseit, gyötrő kínjait csendesen viselte. Csak a nagy lelkek képesek azt megtenni. Nem panaszkodott, nem zúgolódott. Békésen várta az urat. De nem téltélül. A ráhói ev. egyház felügyelői tisztét — harmadszor is megválasztva — egész haláláig viselte nagy buzgósággal, követésre méltó hűséggel.

Most végleg visszavonult, eltávozott tőlünk. Áldott jó szíve már az enyészeté. A szeszeg őszinte bánatkönyveit sajtolja ki szeméinkből s igaz részvétellel osztózkodunk megözvegyült hitvesének s rokonainak mélyszéges tájdalomban.

Virasszon hideg sirhantja felett a hálás kegyelet, legyen emlékezte áldott! . . .

Ősszel.

(Egy iparista naplójából)

Én az „ipariba” járok. Ma egy hete Böske nagyszád (igen szigorú) felhagyta magyar témának az „ősz”. Először ugyan jól összeszidott bennünket, hogy borzasztó az, magyar lány létünkre a tulajdon édes anyanyelvünkön sem tudunk írni. Annyi íráshibát csinálunk, hogy az egyenesen skandalum.

Mi lesz magunkkal. Mi lesz magunkkal — mérgekedett. Ha férfi volnék, rögtön kiabrándulnék abból a lányból, aki nekem azt írta, hogy: látja.

Jó, hogy az életben nem így van. Én legalább eddig nem azt tapasztaltam. Akárki akármit mond, de nekünk leányoknak hozzá tartozik az a naivságunkhoz s a férfiak honorálják is. Tetszik nekik. Ugy illik ez nekünk, mint a falusi ablaknak a muskátli.

Jaj, de nem erről van szó. Holnapra meg kell lenni a dolgozatnak és nékem még egy szó sincs belőle. Ma már befutkároztam az összes lányokat s még az ajtóból kiáltottam:

— Van-e már? Azt nem is mondtam, hogy mi. Tudták ugy is. Mindenik kétségbeesetten mutatta az

Lejárt pályázat. A rimaszombati ref. egyház II. lelkészi állására 14 pályázat érkezett be, az egyház a pályázat eredményével meg lehet elégedve. Mielőtt a pályázók részletesen ismertetnénk, csak azt említjük fel, hogy a pályázók között két kiváló minőségű egyén is van: dr. Szakács Albert süvénfalvi és dr. Hetesy Kálmán félegyházi lelkészek, a kiknek doktorátusa a jogi szakból való.

Esküvő. Necessiták János helybeli posta- és távirat-tiszt f. hó 24-én tartotta a helybeli ref. templomban esküvőjét Liphay László polgártársunk kedves leányával: Mariskával.

Halálozások. E hét folyamán általános köz-tiszteletben állott két urnót szállított el közülünk a végzet.

Az egyik Pitta Lipótné szül. Wohlmut Berta Pitta Lipót okl. építész, jelenleg pénzügyi pénztárnok, jó-lelkü neje. — E kizárólag csak családjának élő gondos anyja és szerető hitves régebben betegkedett, s folyó hó 22-én 54 éves korában váratlanul csendesen elhunyt. Temetése f. hó 24-én ment végbe nagy részvét mellett és az idegenből ide telepedett és jó honleányává lett urnót igen sokan kísérték ki a helybeli sírkertbe.

A másik elhunyt urnó néh. Zehery László, volt vm. számvevő, utóbb pedig kir. számvizsgáló özvegye Zehery Lászlóné szül. Zabari Szontagh Gizella. Az aránylag még fiatal urnó nem sokáig volt özvegy, mert férje csak a f. évi szeptember havában hunyt el. Nem is sejtette senki, hogy az élete delén erős testalkatu nő felett is az enyészet angyala lebeg, mert még beteg sem volt soha. F. hó 25-én hallottuk csak, hogy hirtelen beteg lett és az orvosok nagyfoku tífuszt constatáltak s e nap d. u. már halálhírt hozták. Temetése f. hó 27-én ment végbe nagy részvét mellett. Elhunytát kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja.

Borosjenői Penyigey Maneczur Imréné, szül. szentmiklósi és óvári Pongrácz Iona — Penyigey Lajos kir. ügyész mostoha anyja — folyó hó 18-án 54 éves korában Debreczenben elhunyt.

Vizsgálat. Az országos munkásbiztosító pénztár a rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár ügykezelésének megvizsgálására Lederer Dezső számtisztet küldte ki.

A Mikszáth-estély, melyet f. évi deczember hó 4-én rendez a helybeli kaszinó, igen fényesen sikerültnek ígérkezik, mert arra vidékről is többen rándulnak be. A műsor igen helyesen rövid, de választékos és a szereplők képessége magas színvonalra fogja emelni az estély sikerét és jelentőségét. Kezdeté este 8 és fél órakor.

Jegyzői gyűlés. A vármegyei községi és körjegyzők nyugdíjgyűlési választmánya folyó hó 26-án választmányi ülést tartott dr. Forné Gyula tb. főjegyző elnöke alatt. A választmány Zorkóczy József 70 éves murányfaljai körjegyzőt — tekintettel magas korára — nyugdíjazta. Továbbá gondoskodott arról is, hogy a tömeges nyugdíjazás folytán megapadt nyugdíj-töke miképen pótolassék ki.

Anyakönyvi kinevezések. Vármegyénk főispánja helyettes anyakönyvezetőkül folyó évi október 26-án a garamszécsi anyakönyvi kerületbe Bores Ferenc tanítót, a sebespataki anyakönyvi kerületbe Ordály Pál ottani tanítót s a jénei anyakönyvi kerületbe ifj. Jály Ferenc jénei körjegyzői gyakoronokot nevezte ki; előbbieket teljes, utóbbit pedig korlátolt hatáskörrel.

Szeretet-vendégség. A helybeli ref. egyház előjárósága által kezdeményezett s szép sikerrel kultivált ugynevezett szeretet vendégségek sorozatát nov. 26-án pénteken este nyitották meg újból. Ez első estélynek különös érdekességet kölcsönzött az, hogy az alkalmi beszéd tartására Bilkei Pap István budapesti ref. theol. igazgatót nyerte meg a rendezőség, ki a szíves meghívást hasonló szíveséggel elfogadva, félig-meddig szabad előadásban ismertette a Kálmán születésének 400-ik évfordulójának alkalmából a nyáron Genfben rendezett ünnepséget, melyeken a világ összes államai

üres írkát. Sári előtt találtam egy félig teleirt lapot, de annak is minden sora át volt huzgálva külön-külön, meg azután az egész keresztre.

Szaladtam haza. Otthon elkezdtem gondolkodni, hogy mit is írjak az őszről. Elővettem a papirost. Hozzá fogtam.

Az ősz. Nem. Kihuztam. Így jobb lesz: ősszel. Azután ezt is kihuztam s megint leirtam, hogy teljék az idő. Hátha addig valami eszembe jut. De semmi. Attól ugyan még kihuzhatom vagy tiszser. Istenkém, ha pap volnék, talán jobban tudnék írni. Egy szép prédikációt az elmulásról. Egy olyan szomorut s aztán a végén megvigasztalnám őket, hogy ne féljenek, mert az őszre majd eljön a tavasz. De ez nem iskolai feladatnak való.

Mit tegyek? Ki kellene menni talán a mezőre vagy az erdőbe. A óoták biztosan így írják a versüket. Leülnek egy fa alá s míg nézik a sárgult leveleket, a kopaszodó fákat, egyszerre csak megszületik a költemény. Persze!

A másik pillanatban már rajtam is volt a felöltöm. Indultam kifelé. A kapuban azonban visszafordultam. Nem lehet kimennem, mert ma vasárnap van. Biztosan lesznek kint s mit szólnak, ha egyedül látanak kószálni.

Elkeseredve dobtam le a kabátom magamról. Így vagyunk mi nők.

Nem tehetjük azt, a mi nekünk tetszik, mert azok a haszontalan fiuk.

Előszedtem a tankönyveim, hátha azokban találok valamit az őszről. Idegesen forgattam a lapokat, de sehol semmi. Már le akartam dojni az utolsó, mikor hirtelen megvilan valami a lapok közt s egy elsárgult levél esik le a földre.

Egy sárga tölgyfalevél.

Talán fel is kiáltottam, mikor hirtelen felkaptam a padlóról. Azután csak néztem, néztem és azon vettem észre, hogy megnedvesedik a szemem s megcsókolom az én levelemet, az én sárga tölgyfalevelemet.

Most már tudok mit írni az őszről.

*

Ezt a szegény ősz mindenki szidja. Soha sincs

— melyekben kálvinisták vannak — képviseltették magukat. A csaknem egy óráig tartó előadást, melyben a tudós professor nemcsak uti benyomásait ismertette, hanem a nagy reformátornak lelkipásztori működését is méltatta, a főgimnázium tornatermében összegyűlt nagyszámu intelligens közönség nagy figyelemmel hallgatta s a végén többen az érdekes előadást meleg köszöneteket fejezték ki. Szűcs György, a helybeli ref. egyház szép hangú énekezőre három régi egyházi éneket adott elő, melyeket nagy lelki gyönyörűséggel hallgattak, majd dr. Veress Samuné urnó lépett a pódiumra s Pásztori Gyula (harmonium) és Schwalm Nándor (zongora) kísérete mellett Váradi Antalnak „Az Ur itél” című s Nemes Ferenc által megzenésített melodramáját szavalta el. — A melodráma ugy szövegét mint zenéjét tekintve, egyike a legszebbeknek, melyeket valaha e nemben írtak, de talán még szebbé válott a Dr. Veressné urnó előadása által, a kiváló professorok művészi zenekísérete mellett. Gyönyörűen domborította ki Váradi költeményének drámai részleteit s ezért méltó jutalmul jóleső érzésekkel fogadhatta el a minden oldalról megnyilatkozó elismerést. Az estélyt Czinke István szép imája vezette be s a gyülekezet buzgó éneke zárta be. A komoly tartalom programjában az est kedélyesebb részét Samarjay Jánosné, dr. Kovács Lászlóné, dr. Gyürky Pálné, dr. Sigmund Józsefné és Varga Istvánné urnók által nagy szeretetreméltósággal felszolgált tea képezte. A szeretet-vendégségnek melegehez nagy mértékben hozzájárult az is, hogy a testvér-felekezetek hívei közül is többen jelentek meg s így ez alkalommal a keresztyén társadalomnak leghívatottabb tényezőit láthattuk a testvéri szeretet kötelékében. Vajha így volna minden alkalommal.

Esküvő. Halász István, a helybeli Fogyasztási Szövetkezet derék üzletvezetője f. hó 27-én tartotta esküvőjét az ev. templomban Stolec Zsigmond helybeli kalapos mester kedves leányával: Bökécel.

Henrik herceg Gömörben. A nyári auto mobil kirándulás vezetője: Henrik porosz kir. herceg f. hó 26-ikán Iglórol automobilon érkezett Bettlérbe gróf Andrássy Gézához, hol f. hó 27-én kezdődtek meg a medvevadászatok.

Választott bíróság. A kerületi munkásbiztosító-pénztár választott bíróságának elnöke: Kolbay Sándor kir. táblai bíró megállapította a bíróság által 1910-ben szükség esetén igénybe veendő orvosok jegyzékét és pedig: dr. Fodor Béla, dr. Lichtschein Adolf, dr. Löcherer Tamás, dr. Meskó Miklós és dr. Zehery István.

A dobsinai szilveszteresti hangversenyen — újabb értesülés szerint — Fábian Gitta debreczeni hegedű-művész is megígérte közreműködését. Részben szóló-darabot fog játszani, részben Mikulik József-nével együtt kísérni fogja Sárkány Anna énekesznőt: Bárlossy Irén és Bazilidesz Mancazi, hogy az előadandó duettek jó előre begyakorolhassák, Budapestről hoznak magukkal zongoramestert. — Az előadásra a dobsinai polgári leányiskolának sok volt növendéke készül elmenni, ugy, hogy Szilveszter estélye valóságos találkozója lesz a dobsinai volt iskolatársnőknek.

Búcsúestély. Barsy Imrét, volt itteni magyar államvasuti hivatalnokot, ki Zemplénmegyébe állomástönökké nevezetett ki, folyó hó 23-án búcsúztatták el itteni kollégái. Ez alkalomból a „Tompá” szállodában szűkebb körű sikerült búcsúlakoma volt, melyen a helybeli vasuti tisztikar Schulhof Pál főnökkel az élén teljes számban megjelent. A lakomán több őszinte pohárköszöntő is hangzott el s a derék tisztviselő távozását nemesak kollégái, de a közönség is sajnálja. A vacsorát nem mindennapi izléssel rendezte a szállodásné, a széles körben ismert híres szakácsné: Gede Istvánné, az italoknak pedig a javát szolgáltatva fel férje: Gede István.

Iskola felavató ünnepély. Özv. báró Luczinsky Henrikné Osgyan róm. kath. hitközségnek egy szép, a mai igényeknek mindenben megfelelő iskolát emeltetett, a melynek ünnepélyes felavatása a mult va-

vele megelégedve senki sem. Ha esik az eső és pirosra csipi a metsző szél az arcokat, azt mondják rá az emberek nagy mérgezen: tudtuk, hogy így lesz, ilyen gyalázatos szokott lenni az ősz. Ha pedig szép idő van s valaki dicséri, azt mondják gúnyosan:

— Igen, a vén asszonyok nyara.

Nem csudálkozom aztán rajta, ha zavarba jön s talán azért olyan kiszámíthatatlan ő kigyelme.

De én azért mindig szerettem. Szerettem, ha a nyarat hazudta melegevel s el-elnéztem, mint izeg-mozog a sárguló levél és susogtak egymásnak szerelmesen utoljára . . . Azután megrezdül egy kicsit az ág, leperreg néhány levélke s míg esik, halkan zizegi a többieknek: isten veletek . . .

Szeretem, ha hideg szelével begombolásra késztetni az eddig büszkén nyitva hordott kabátot s ablakomhoz hozzácsapkodja a sürtü esőcseppeket.

Bent már duruzsol a kályha.

Kényelmesen elhelyezkedem az ablak mellett s míg mereven bámulok az utcára, nem látom a szaladgáló embereket, hanem hallgatók soha nem hallott melódiákat, melyeket egy-egy ablakzörrenés és a kályha játszik nekem.

Az én tölgyfalevem egy napfényes délután emléke . . .

Sándort már egy hónap óta ismerem. És mi tagadás, nekem tetszik. Ugy veszem észre, hogy én is neki. Mindennap találkozunk itt-ott, de huzamosabb ideig soha sem tudunk egymással beszélgetni. Pedig éreztük mind a ketten, hogy semmiért nem adnók, ha csak egy félórát beszélhetnénk egymással.

Valamelyik nap azután így szólt apuka.

— Gyerekek, ki jön velem az erdőre? Ilyen szép idő már nem igen lesz többet.

Persze mind kaptunk rajta. Sőt Sáriékhoz is átszaladtam, persze ők is jönnek. Lett egy nagy kompánia, lányok, fiuk. En pedig a kamrában írtam egy czédulát Sándornak:

„Ma délután jöjjön velünk az erdőbe. Délután kettőkor indulunk. Lenőka.”

Sándor persze mindig mellettem volt. Csakhogy ezt is elértem. Felőlünk ugyan kiabálhatnak a többiek,

sárnap ment végbe. Szent mise után ünnepélyes körmenetben, harangok zugása között vonult a nép az új iskolába, a hol *Krosnyicsky* János plébános intézett szép beszédet a néphez s mondott meleg szavakban köszönetet a páratlan jótékonyágu bárónának fejedelmi ajándékáért, utána a megye agilis tanfelügyelője szökött, szép szavakban köszönte meg *Osgyán* Nagyasszonyának a tanügy oltárára hozott nagymérvű áldozatát. Ezután a plébános beszélt az iskola teremtéséről s a tanító lakását és a nép szent énekeket zengve tért vissza a templomba. Nagy öröme szolgált az áldott lelkű bárónak, ugyancsak az örök hálára kötelezett híveknek a megye püspöknek szép leírata, a melyben köszönetet mond a nagylelkű jótévőnek s úgy reá, valamint egész nagyra-becsült családjára s az ünnepélyen megjelentekre főpártori áldását küldi. Délben a nagylelkű báróné fényes ebédet adott, a melyen az ünnepélyre megjelent vidékiek közül is többen vettek részt. Az ebéd végeztével érkezett gróf *Apponyi* Albert miniszter sürgönye, a melyben a báróné nagylelkű áldozatkésziségeért köszönetet mond. Este fátylaszínház rendezett a hitközség áldott lelkű nagyasszonyának tiszteletére, a mely alkalommal *Markos* János kántortanító köszönte meg a hitközség nevében a bárónékat a nevét megörökítő ajándékát. — Adjon az Isten sok ily nagylelkű jótévőt szegény hazánkban! (B-tt.)

Halálozás. Lapunk zártaikor kapjuk a gyászhirot, hogy *Törköly* János, a rozsnói ág. ev. főgimn. jeles tanára, *Törköly* József helybeli áll. el. iskola igazgató öcsese, hosszú szenvedés után jobblétre szenderült. Az elhunytban nemcsak a főgimnázium, de Rozsnyó város társadalma is sokat veszített, mert minden szép és nemes ügynek buzgó, agilis és értékes munkatársa volt.

Nőegylet karácsonya. A szokásos nőegyleti karácsonyfa-ünnepélyre már megindult a gyűjtés s mint halljuk, ez nagy érdeklődés mellett folyik. Az ünnepély december 21-én lesz.

Ujtítás a templomban. A helybeli református templomban sok-sok nehézség elhárítása és nagylelkű adakozók áldozatkészése után már az egész mult télen fűtötték a templomot és a híveknek sokkal kellemesebb volt a temperált levegőben ajtatzkodni. Most újabb csín és vívmány lép meg a híveket, mert a templom igen szépen ki van festve s egy új, szép orgona díszíti azt. Méltán megilleti az elismerés és dícséret a nagylelkű adakozókat, kik ehhez hozzájárultak.

Ellenőrző konferencia. A helybeli egyesült protestáns főgimnázium tanári kara a tegnapi napon tartotta szokásos ellenőrző konferenciáját, a mikor is egyes tanárok beszámoltak diákjaik eddigi szorgalmáról és előmeneteléről. Azon diákok szülei, esetleg hozzátartozói, kik a megkövetelt eredményt nem tudták felmutatni, postai úton megkapják a szokásos intó leveleket.

A rimaszombati korcsolyázó-egylet t. hó 27-én délután választmányi ülést tartott, melyen az elnök bejelentette, hogy a jégpályán minden intézkedés megtörtént arra, hogy ha az időjárás kedvező marad, a jégpálya december 1-én megnyitassák. A gyűlésről jövő számban részletesebben referálunk. Szóban torog a lámpák középre helyezése és a *szánkó-osztály* megalakításának kérdése is.

Fráter-hangverseny. A jeles dalköltő: *Fráter* Loránd, kinek szép hangjában nemrég nyílt alkalmunk gyönyörködni, t. hó 23-án Rozsnyón és másnap Nagyrőzén adott hangverseny. Előbbi helyen *Komarovszky* Miklós, utóbbin *Lévai* Izsó rendezte a koncertet, mely minden tekintetben fényesen sikerült. *Fráter* szép dalait a jeles zongorista: *Dienzl* Oszkár kísérte nagy tetszés mellett.

Hangverseny. A már régóta hirdett *Fenyvesi* Miksa hegedűművész jövő hó 11-én rendezendő koncertje iránt még eddig nem nagy érdeklődés mutatkozik, amennyiben csak néhány előjegyzés történt.

A dobsina—poprádi vasut. A „Sajó Vidék”-ből olvassuk, hogy a vasut ügye, oly előnyös fordulatot vett, hogy e nagyjelentőségű vonal kiépítése már a közel jövőben megvalósul. A megvalósulás most már csak attól függ, hogy Dobsina, Poprád és a közöjük

jó előre haladtunk. Az erdőt ilyen szépnek még sohasem láttam. Micsoda színpompá. Mennyi költői van a természet haldoklásában. Sándor egy csomó levelet kapott fel s felhajtotta a levegőbe.

— Lenóka, ismeri maga Dufau festményét. A ezime: Nászuton.

— Nem, miért kérdi?

— Ezekről a hulló levelekről jutott eszembe. Soha hangulatosabb képet még nem láttam. Egy ilyen erdei ut van lefestve, a mint halad rajta egy nagy bátár. A kocsit a néző csak hátulról látja s benne egy férfi és nő feje látható, a mint egymásból simulnak és átölelik egymást. A sárga levelek pedig hullnak... hulldogálnak rájuk.

— Nagyon szép lehet — szökött kipirulva.

— Mióta azt láttam, mindig az jár az eszembe, hogy majd én is ilyen utat teszek a mátkámmal...

Felelni akartam rá, de a következő pillanatban krétafehér arccal kaptam a Sándor karja után.

— Jaj, istenem, sikoltottam, valami ott...

Sándor ijedten ölelte át derekamat s a mutatott irányba nézett. Valami zajjal közeledett felénk.

— Farkas, remegtem.

A következő pillanatban már előttünk is volt. Egy nagy lompos kutya. Sándor felkaczagott:

— Maga kis ijedős!

Én pedig még mindig reszkettem s az aléltságtól-e vagy az ijedtségtől, engedtem a mindinkább körülfontódó karoknak.

— Lenóka... édes kis Lenóka — sutogott Sándor s a másik perczen valami égő, tüzes tapadt ajkaimhoz...

Egy perc, mit eszméletlenül éltem át, de a melyre mégis emlékszem. Csomó sárga levél hullott összefonódó alakunkra, épen úgy, mint azokra a nászutasokra.

Egyet felvettem. És a mikor ránézek erre a tölgyfalevélre, a vér arczomba szökik és érzem karja szorítását, vére lüktetését s azt az édes, tüzes tavadást...

csoportosuló érdeklőség a megoldás tervezetéhez hozzájáruljon, erkölcsileg mindent elkövessen és késedelem nélkül porondra lépjen.

Nyomorék gyermekek karácsonya. A gömörmezei *fehér-kereszt* egyesület gyámolítása alatt lévő rimaszombati nyomorék gyermek-otthonban elhelyezett 50 gyermek részére, ez évben is az egyesület pártortorjakkal egybekötött karácsonyfa-ünnepélyt rendez. Az ünnepély december hó 20-án d. u. 5 órakor fog megtartatni az egyesület helyiségében, a postaépületben. Az egyesület elnöksége ez alkalommal is gyűjtést rendez szegény nyomorultjai részére és elfogad: pénzt, élelmicikket és bármily viselt ruhácskát vagy gyermekjátékokat is. Az elnökség helyben gyűjtő ívet hordat, vidékre pedig kéro levelekkel fordul a jótékony szívű emberekhez. Az adományokat kéri *Kern* Adolfné és dr. *Baksay* Dezsőné alelnökök ezimére december hó 16-ig beküldeni.

Köszönetnyilvánítás. Azoknak, kik boldogult feleségem, illetve édes anyánk elhunytá alkalmából részvétüket személyesen vagy írásbelileg kifejezték, a temetésén részt vettek s ekként mélységes bánatunkban vigasztalni igyekeztek, ez uton mondunk hálás, őszinte köszönetet. *Pitta Lipót és családja.*

Levél Indiából. *Kern* Adolf ismét levelet kapott Indiából a megyénkbeli származású *Tóth* Jenőtől. *Tóth* Jenő oszgyáni születésű ifjú kezdetben róm. kath. papnövendék volt a rozsnói egyházmegyében; azonban a theologiai tanulmányok folytatása előtt kilépett az egyház kötelékéből és a festészetű pályára adta magát. Az önérejből küzködő ügyes fiatal ember sokat vándorolt külföldön, míg végre Indiában kötött ki és ottan, pénze nem lévén, csere utján tartotta fenn magát, vagyis képeket festett és ezeket cserébe adta az életfentartáshoz legszükségesebb eszközökért. Körülbelül 8 éve, hogy kint van és már ottan egészen megtelepedett és élete folyása felett nem is panaszkodik. A mellett, hogy festget és más ügyes kézimunkákat is megtanult, kedvet kapott a természeti tudományokhoz és szorgalmasan buvárkodik ezekben. A mennyire anyagi ereje engedi, utazgat az előtte ottan járt európai utazók nyomdokain és különösen a híres *Kőrösi Csoma* Sándor megszakasztott kutatásait folytatja. Már több ízben olvastunk tőle leveleket a fővárosi lapokban is, melyben sok élvezetes és tudományos értékkel bíró dologról emlékezik meg. Most legújabbán a honfiai kegyelet *Kőrösi Csoma* Sándor emlékének megörökítésére ösztönözte és e végből kereste fel *Kern* Adolfot, mint egykori jótévőjét. Azt a kérelmét terjeszti elő levelében, hogy a nagy magyar utazónak sírjára küldjenek egy pár marok hazai földet és pár szál virágot, esetleg egy emlékműre más anyagi áldozattal is járuljanak. — Ajánljuk tehát a közönség figyelmébe e kérelmet és kérjük *Kern* Adolfot, hogy ez irányban értekezzen más egyénekkel is.

Szülésznők vizsgálja. A közkórházzal kapcsolatos alsótoku kerületi bábaiskola őszi magyar nyelvű kurzusa befejezést nyert s holnap, hétfőn lesz a vizsga, mely után a tanfolyamon részt vettek a képesítést megkapják.

Megüresedett körorvosi állás. A esetneki egészségügyi kör orvosi állása — miután az eddigi orvos járásorvossá neveztetett ki — megüresedett s már közzététeget a pályázati hirdetés. December 17-ig lehet az állásra pályázni.

Turka teljes diadala. Ez a név már ismeretes a közönség előtt és az olvasó hirtelen azt fogja mondani, mintha már e nevet olvastam volna valahol. Igen, az ősz folyamán, többször a versenylapokban és lapunkban is. Ez a különös név *Turka, Hámos* Antal feledéjbeli szolgabíró agara, a mely nemes állat oly hírnévre tett szert, akárcsak egy olimpiai győző. A *Turka* lefutotta az ősz folyamán az országban rendezett összes versenyeket és minden versenyen az első lett. E hét folyamán volt az utolsó *szabalkai* verseny, hol elvitte az ostor-díjat is, a mely jutalom kívül már más díj ninesen is. Ez a díj igen értékes arany ostor, s ezzel olyan dícsőséget aratott vármegyénk agarászainak, különösen pedig gazdájának, a milyenre régi idő óta nem emlékeznek.

A „Napközi Otthon” javára dr. *Lichtschein* Adolf és neje 10 koronát, *Bánhidy* Istvánné 10 koronát, *Eiser* Márton (Bécs) egy elvesztett fogadás díját: 2 koronát adományoztak. Hálás köszönettel nyugtázza: Rimaszombat, 1909. nov. 26. *Dr. Marikoeszky*.

Betörés. Mult napokban — e hét elején — az oláh cigányok betörték a zeheryei korcsmárhoz s onnan több apróságot elvittek. Lánczra kötve szállították másnap a esendörök a vakmerő betörőket a togházba.

Baba kirakati hangverseny. Nemesak az apró gyermekek, hanem a felnőttek is nagy gyönyörűséggel szemlélik a *Szoyka* Pál Erzsébet-téri egyik kirakatát, amelyben kilencszáz darab kis- és nagy bábból rendkívül elmésen van összeállítva egy baba-hangverseny. A bájos kis babák igen kedvesen vannak csoportosítva és oly imponáns tömegben, hogy ebből következtethetünk a *Szoyka* óriási gyermekjáték raktárának nagyságára.

Tévedés azt hinni, hogy a poloskák petéikkel együtt ki nem írhatók. Ha a *Löcherer „Cimexin poloskairtót”* használjuk, úgy nemesak az élő poloskák pusztulnak el rögtön, de a „Cimexin” hatása folytán a peték nyomban kiszáradnak s többé ki nem kelnek. A *Löcherer Cimexin* mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: **Geduly** gyógyszerüzében **Rimaszombat**, valamint a készítőnél: **Löcherer** gyógyszerüzésnél **Bártfán**. (1—)

Területrész átcsatolása. A belügyminiszter az 1886: XXII. t. cz. 148. §-ának utolsó bekezdése alapján megengedte, hogy a jelenleg Gömör és Kishont-vármegyei Uraj község határához tartozó és az uraji 63., illetőleg 246. számú telekjegyzéknyvből felvett 19 hold, 139 négyszögölnyi terület rész a borsodvármegyei Ózd község határához csatolassék át. (104706—1909. B. M. sz.)

Tolonczállomás. A belügyminiszter *Ratkó*, az új megyei járási székhelyen tolonczállomást létesített.

Vásáráthelyezés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, miszerint *Rimaková* községben az 1910. évi április hó 3. és 4-re eső országos vásár az 1910. évi április hó 5-én és 6-án tartassék meg.

Egy jó forgalmu korcsma-üzlet

Otrokocs községben betegség miatt azonnal eladó. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonosnál.

KEDVES ajándékok:

képeskönyvek, mesekönyvek, ifjúsági iratok, diszmuvek, levélpapírosok, albumok, emlékkönyvek, imakönyvek és íróasztali készletek

ifj. RÁBELY MIKLÓSNÁL

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 20.

Hirdetmény.

5222—909. eln. sz. — Rimaszombat r. t. város önkéntes árverés alá bocsátja, illetőleg ajánlati verseny útján eladóvá teszi a **Rimatamásfalva községben fekvő u. n. „Gonduzó”** korcsma épület és tartozékainak 123. részéből a tulajdonát képező 1191/3 rész jogát 20000 korona becsértékben.

Venni szándékozók ajánlataikat, az ajánlati összeg 10 százalékának a városi pénztárba történt befizetését igazoló nyugta csatolása mellett a polgármesteri hivatalhoz **f. évi december hó 15-ének d. e. 11 órájáig** nyújtásuk be, a hol az eladást illetőleg részletesebb felvilágosítás is nyerhető.

Az ajánlatok feletti mindennemű döntési jog a közgyűlésnek marad fel.

Rimaszombat, 1909. november hó 11-én.

Dr. Kovács, polgármester.

Eladó házak.

Jolsván, közel a piacchoz egy nagy belsősegen épült két teljesen különálló uri ház, szép udvarral és kerttel szabad kézből eladó. Közlebbi felvilágosítást ad dr. **Vieszt Károly** ügyvéd Nagyrőzén.

Arlejtési hirdetmény.

30827. sz. — **A tornaljai kir. adóhivatal részére** 1910. évi október hó elsejére, minden tekintetben tehát tüzvész és közbiztonság tekintetéből is megfelelő, három irodai, egy irattári és egy előszobából, valamint egy a pénzszekrények elhelyezésére szolgáló pénztári fülkéből álló **bérlhelyiség kerestetik**. Felhivatnak eméltogva, mindazok, kik Tornalja községben a kir. adóhivatal részére ennek megfelelő bérlhelyiséggel rendelkeznek, avagy ilyen bérlhelyiséget netán építeni hajlandók, az ez irányban írásbeli ajánlatukat, vagy az alulirt kir. pénzügyigazgatóságnál, avagy a tornaljai kir. adóhivatalnál melébb, legkésőbb azonban **f. évi december hó végéig** nyújtásuk be, avagy ez irányban netán előterjesztendő szóbeli ajánlatukat, — melyről hivatalos jegyzőkönyv fog felvétetni — a kitézött határidőn belül tegyék meg. A benyújtandó, avagy szóval előterjesztendő ajánlatban megjelölendő az épü letnek helyi fekvése, beosztása, az egyes helyiségek terfogatata, állagának ugy külső, beltő részben való körülírása, a bérlleti időtartamra s az évi bérlleti összeg.

Rimaszombat, 1909. november 24-én.

Szombath,

1—3 kir. tanácsos, h. pénzügyigazgató.

Kárpitos, paplanos munkák

legolcsóbb beszerzési forrása **IZSÁK SÁNDORNÁL,**

Rimaszombat, Koháry-u. 27.

„Polgári Olvasókör” közelében.

Ugyanitt egy tanoncz és tanuló lány felvétetik.

Hirdetmény.

374. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenem közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. I. 363/3. számú végzése következtében dr. *Weinberger* Rezső ügyvéd által képviselt *Rasztóvszky* Pál javára 350 kor. s jár. erejéig 1908. évi december hó 5-én fogantatosított kielégítési végrehajtás után felüliglalt és 1964 koronára becsült következő ingóságok u. m.: lovak, tinó, sertések, butorok nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósnak 1909. évi V. 164/17. számú végzése folytán 350 kor. tőkekövetelés, ennek 1908. évi január hó 1-ső napjától járó 5%-os kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 140 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Alsóhangonyon alperesnél leendő megtartására **1909. évi december hó 4-ik** napjának d. e. 11 órája határidőül kitézetik, és ahhoz a venni szándékozók ezenem oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Amennyiben az előtervezendő ingóságokat mások is le- és felüliglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1909. évi november hó 12-én.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

A vadászidény beáltával

ajánlom a műhelyemben készült
vizhatlan csizma- és cipőimet,

melyek a most megnyílt és meg-
nagyobbított üzletemben úgy ké-
szten, mint mérték szerinti meg-
rendelésre kaphatók:

KOVÁCS ZSIGMOND^{NÉ}

Rimaszombat, Deák F.-u. 8. sz.

Faarverési hirdetmény.

1657. sz. **Koháryháza** volt urbéresei erdejék-
ben kitermelendő a „Pod Vasolov” nevű rétre és a
„Kapesula” völgybe közelített mintegy 1000 m² körül-
belül 0.6 részben jegegye és 0.4 részben luczfenyő ha-
szon fatömeg a garamvölgyi járás szolgabírói hivatalnál
Nándorvölgyön 1909. évi december 2-án
d. e. 9 órakor nyilvános szó és írásbeli árverésen el fog
adatni.

Kikiáltási ár méterenként 10 korona.

A szerződési időtartam 1910. évi április hó 1-én
jár le.

Bánatpénzképen 1000, azaz egyezer korona kész-
pénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő.
Utóajánlatok nem fogadhatók el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a ga-
ramvölgyi járás főszolgabírói hivatalban és a m. kir.
járású erdőgazdálkodásnál Nyustján megtekinthetők.

Nándorvölgy, 1909. évi november 11.

Tomory, főszolgabíró.

KARÁCSONYI OCCASIO!

Nagyságos asszonyom!

Kérem, mielőtt gyermekjátékot óhajt
vásárolni, el ne mulassa megtekinteni

Csizi Kálmán Erzsébet-tér

kézimunka-, női- és úri divatruházának
külön berendezett **gyermekjáték**
termét, a hol is különleges játékaruk és

mindenféle karácsonyi ajándékok

rendkívül olcsó árban be-
szerezhetők!

KARÁCSONYI OCCASIO!

RENDEKIVÜL OLCSÓ ÁRAK!!!

RENDEKIVÜL OLCSÓ ÁRAK!!!

5710—1909. sz. — A roznói járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Gömör-Kishontvármegye roznói járásához tartozó
Csetnek nagyközség székhellyel Kiszegcs, Sebespatak,
Rekenyeufalu, Kuntapoleza, Gacsalk, Hámossalva, Mar-
tonháza, Rozsalfalva, Nagyszabos, Szabados, Berdárka, An-
natalva, Márkuska, Kiszabos, Geczelfalva, Restér és
Pétermány községekből rendszeresített **körorvosi ál-
lásra** az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §. illetve az 1908.
évi XXXVIII. t. cz. 6. §. alapján pályázatot hirdetek.

A körorvos javadalmazása az 1908. évi XXXVIII.
t. cz. 10. illetve 15. §§ 1600 korona törzsfizetés és 5
évenként nyugdíjba is beszámítandó 200 kor. korpótlék,
a belügyministeri jóváhagyás alatt levő vonatkozó vár-
megyei szabályrendelet szerint 500 kor. lakbér, 500 kor.
fuvarátalány, valamint megfelelő látogatási és fuvardíjak.
A megválasztandó körorvos ezen javadalmazáson kívül a
„Corcordia vasgyár és bányatársulat”-tól évi 200 kor.
tiszteletdíjat élvez.

Felhívom a pályázni kívánó orvostudorokat, hogy
az 1908. évi XXXVIII. t. cz. 7. § ában előírt képesíté-
süket s eddigi működésüket igazoló okmányokkal fel-
szerelt szabályrendelet pályázati kérvényeiket hozzám **folyó**
évi december hó 17-ig annál is inkább nyújtsák
be, mert a később érkező pályázatokat tekintetbe venni
nem fogom.

A megválasztott körorvos állását 8 nap alatt el-
fogadni tartozik.

A választást **f. évi december hó 20-án**
d. e. 9 órakor fogom Csetnek nagyközség
közházánál megtartani.

Rozsnyó, 1909. november 20.

Nagy, főszolgabíró.

Szőlőoltványok

számos bor és
csemegefajokban, egy és két éves gyökeresek. Leg-
korábban érő Csabagyöngye. Gyökeres val alá-
nyok ültetésre és 2 évesek pótlásra kaphatók Ker-
tész-sor 19. sz. a. ójtványtelepemen (Villamos: Rác
megálló.) Kívánatra árjegyzéket küld **Fischer**
Lajos Miskolczon, Városház-tér 9. 2—6.

Árverési meghívás.

Willner Zsigmond, losonezi kir. járásbírói végre-
hajtó által 1739/909. v. h. sz. alatt kibocsátott árverési
hirdetmény folytán **1909. évi december hó 6.**
napjának d. e. 9 órájára kintűzött árverésen a
losonezi kir. járásbírósnak 1909. V. II. 124/2. sz.
végrehajtási jegyzőkönyvében összeirt következő ingó-
ságok kerülnek eladásra:

1 drb sárga deres **kancza ló**, 1 darab fekete
herélt ló, 2 drb fekete **herélt ló**, 1 drb vasderes
herélt ló, 7 drb **igás ló**, 11 drb **sértés**, 15 pár
igás ökör, 2 drb veres-tarka **bika**, 4 drb veres-
tarka **tinó**, 11 drb **üsző**, 4 drb **bika**, 16 drb **tinó**
és 450 drb **juh**.

Ezen ingóságok az időközben Scheibner Emil,
puczi haszonbérő ellen megnyitott esőd folytán neve-
zett esődtömégének vagyonrészét képezik, minélgyva
ezen árverésről venni szándékozók ez uton is értes-
tem azzal, hogy az árverés a Losonez mellett tekvő
Pincz községhez tartozó és nagys. dr. Baross Já-
nosné urnő tulajdonát képező birtokon lesz a fenti idő-
ben megtartandó.

Kelt Balasgyarmaton, 1909. évi november 24-én.

Dr. Kovács Lajos, bgyarmati ügyvéd,
mint vb. Scheibner Emil esődtömégrendnöke.

Hirdetmény.

619. sz. Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi
LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közlirre teszi,
hogy a nagyroczei kir. járásbírósnak 1909. évi Sp.
2. 400—3. számú végzése következtében dr. Vieszt Ká-
roly ügyvéd által képviselt Spitzer Gyula javára 140
kor. járulék erejéig 1909. évi aug. hó 30-án foganatosít-
ott biztosítási végrehajtás utján lefoglalt és 650 koro-
nára becsült ingóságok, u. m.: lovak nyilvános árveré-
sen eladatnak.

Mely árverésnek a nagyroczei kir. járásbírósig
1909. évi V. 430/1. számú végzése folytán 140 korona
tökekövetelés, ennek 1908. évi decz. hó 1-ső napjától
járó 5%-os kamatai, 1/3%- váltódíj és eddig összesen
99 korona 13 fillérben bíróság már megállapított költsé-
gek erejéig Jolsván leendő megtartására **1909. évi**
december hó 3-ik napjának délutáni 1 órája
határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett
ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§-ai
értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek,
szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is
le- és feltűfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyer-
tek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t. cz. 120. § a
értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyroczen, 1909. évi nov. hó 9 napján.

Holló Arzen, kir. jbir. végrehajtó.

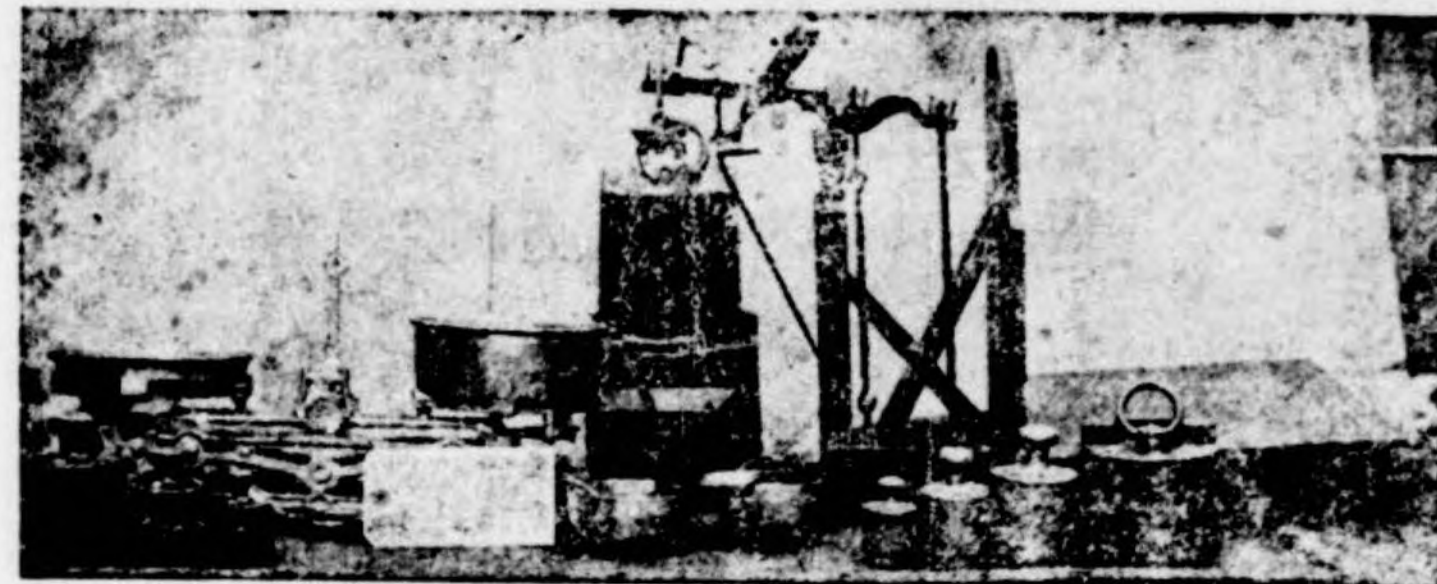
FISCHER BERTA

NŐI DIVATTERME

RIMASZOMBAT.

Míg a készlet tart a raktáromon felhalmozott
kézimunkákat és kézimunka kellékeket mélyen
leszállított áron **kiárusítom**. — Az enyhe
tél miatt nagy mennyiségben felmaradt öszi
és téli női felöltőket és kalapokat áron alól
árusítom. 1—4.

Géperőre berendezett legmodernebb mérlegjavító műhely.

Hivatkozással e lap hasábjain előbb és régebb
idő óta megjelent hirdetéseimre, melyek alapján nem-
csak **vármegyénk**, de sőt mondhatnám **egész**
felső Magyarország mérleg-tartó közönsége osz-
talan bizalmával ajándékozott meg; midőn tehát a
nagyérdemű közönség e téren eddigi becses támogatá-
sáért a legmelegebb köszönetemet nyilvánítom, egyben
tisztelt ügytelem és megrendelőim nagybecsült figyel-
mét bátorítok felhívni, **hogy műhelyemet újjá**
építve, a legnagyobb szabású mérleggyártó műhelyek-
kel is versenyképessé tettem s legfőbb gondomat a

mérleg és sulyok javítására

fordítom, s miután **gépekkel** szereltem fel üzletemet,
abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy vasuton ér-
kező megrendeléseket is **2—3 nap alatt**

minden konkurensemnél olcsóbb áruk mellett

képes vagyok bármily mennyiségben elkészíteni s a
mértékhitelesítő hivatal által **hitelesítve** a t. közön-
ség rendelkezésére bocsájtani.

Rimaszombat, Tamásfali-ut 10. — Tisztelettel:

Özv. HLOZEK JÁNOSNÉ,

épület-, gép-, és mérleglakatos,
a közkezdelt majolika tűzhelyek egyedüli készítője.

Szoyka Pál

női kézimunka-, rövid-, szövött-,
dizsmű-, játék- és divatáru-üzlete
Rimaszombat, Rákóczi-u. 1. sz. a.

Ajánlja: Dús raktárát mindennemű női kézimunka kellékekben: előnyomott, kezdett és kész kézimunkákban.

Jutányos áron **függöny-kongrè** és **horgoló cordonetteket**.

Nagy kiterjedésű **himző előnyomdáját**, keresztöltéses, horgolási és egyéb kézimunka
kölcsön-mintáit, ugy **monogrammok**, **menyasszonyi kelengyék** és **szines disz-
dolgok himzése** is elvállaltatnak.

Lombfűrészeti, fafaragászati, fa- és bársony **égetési kellékeit**.

Karácsonyi és alkalmi ajándéktárgyak, himzéssel befejezendő és kész **plüss-kazet-
tek**, **albumok**, **mappák**, **emlékkönyvek**, **tárczák**, **ridikulök** és egyéb dizsműaruit.
Együttal a nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy ez idén is

játékraktáramat

a legszebb és legújabb dolgokkal szereltem fel, melyben minden igényeknek megfelelő dolgok
óriási választéka feltalálható.

Vidéki megrendelések a legpontosabban és leggyorsabban eszközöltetnek. 4—*

☞ Telefon-szám: 38. ☞

☞ **Pontos kiszolgálat!**

☞ **Legolcsóbb áruk!**

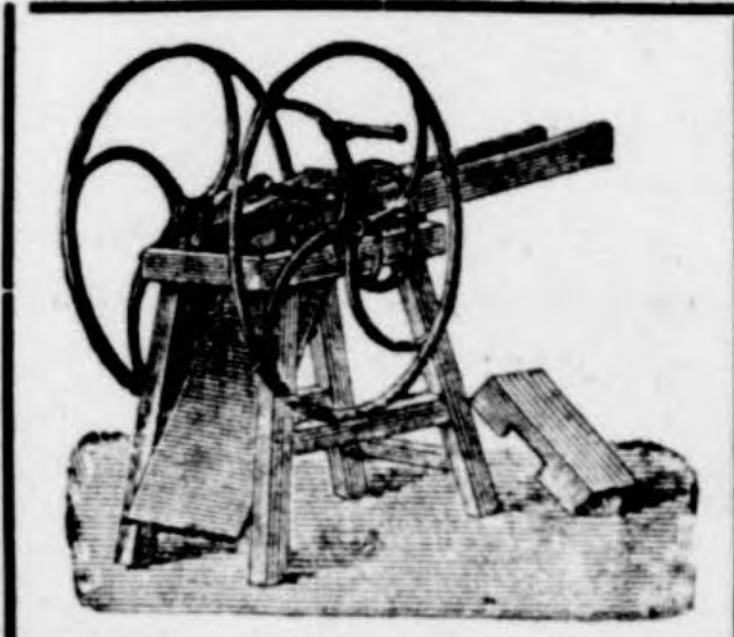
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődeje Kassán, Vám-utca 11.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartá-
sával ezelszerűen, gondosan gyártott jó hárnevű gépeit, nevezetesen:

Szecskaavágókat kézi vagy járgányhajtásra. — **Répvágókat**
és **tengeri morzsolókat**. — **Olajsajtókat** és **olajmag pörkö-
lőket**. — **Olajmag zúzókat**. — **Örlő** és **daráló malmokat**.
Progress tisztító gépeket, **lisztosztályozó hengereket** és
teljes **malom berendezéseket**. — Továbbá mindennemű **szivaty-
tyukat**, **gőzgepeket** és **gőzkazánokat**, **szeszgyár berende-
zéseket**, m. p. **Henze-főzők**, **kavaró készülékek**, **maláta- és**
burgonya-zúzókat stb. ☞ Gépgyárunkban gyártmányainknak **jelentékeny készletét tart-
juk állandóan.** ☞

Gazdasági gépeink képes, valamint öntődnék gyártmányainak **árjegyzékét kívánatra** ingyen
és bérmentve küldjük.

Záró szó Dr. Forgon Mihály urhoz.

Olyan kellemetlen dolognak tartom a hírlapi polémiát, akár asszonyaink a nagymosást; de Forgon ur kényszerít reá. Tehát irok, de feltétlenül utoljára. Ha már várt közel egy hónapja, várhatott volna még pár napig s akkor a „Gömör-Kishont“-tal egykorulag kapott levele folytán szép simán rendbe hoztam volna kettőnk közt a félreértéseket s ez bizonyosan nemcsak kettőnkre, de a közönségre nézve is kellemesebb lett volna. Forgon ur levelében igen tévuttra került. Védekeznek oly vád ellen, a melyet az én nyílt levelemből rajta kívül senki ki nem olvashat, mert az nincs abban. Igenis, tisztességes hangon és nem is úgy hasból, hanem egy régi, éppen a levéltárunkból megtartott családfa alapján, a melynek adatait az utóbbi évtizedek forrás-munkáiban is igazolva találtam, én igenis beszéltem „tévedésekről“, de ha Forgon ur levelemből: „*valótlan adatot és szavahihetlenséget*“-et tudott kiolvasni; akkor — bocsásson meg, csakugyan nem tud egy egyszerű levelet se helyesen olvasni. Ha én őt az ő olvasási modorában követném, ugyan furcsa lenne a vége. Ugyanis azt írja: „Két családfával volt dolga. Az egyiket a Nagy Iván pótkötetbe én küldtem be, a másik a muzeumban szintén tölem való, de a kettő közt eltérések vannak.“ Hát ha mindkettő tölem került és eltérések vannak benne, hát természetesen hitelességre egyik se tarthat igényt; de, miután az eltérések is csak tölem eredhetnek, ha én az Ön modorában olvasnék, hát akkor azt olvasnám ki, hogy vagy én csináltam, vagy én moduláltam a családfát. De én Önt nem követem olvasási metódusában, sem aztán a világosan el nem mondottak alap nélküli czáfolgatásában. Ilyen dolgokra s prókatori fogásokra az én agyam nincs berendezve. A mi pedig a Nagy Iván-féle családfát illeti, hát röviden annyit, hogy én arról csak most a Forgon ur leveléből értesülök. Én a nagyérdemű Nagy Ivánnal soha nem leveleztem. Lehet, hogy valaki az én nevemben küldte a pótkötetbe a kérdéses családfát. Többet mondok — én azon időben embergenológiával egyáltalán nem törődtem. Nagy Iván könyvében, ha törődtem volna, bizonyosan nem a pótkötetbe került volna a kérdéses okmány és bizonyosan nem eltérőleg az enyémtől. Ha tudomásom volna arról, bizonyosan felhoztam volna nyílt levelemben. De hát — lehet hiba — Nagy Iván műve mai napig sincs meg néhány ezer kötetre menő könyvtárumban. Az Ön által említett különbségekből nem jut eszembe az, hogy Ön engem okirathamisítással vádol. Pedig efféle fiskális ész könnyebben kieszkelhetne, mint az enyémből azokat a nem létező vádatokat, a melyek ellen Forgon ur szükségtelenül védekezik.

A családfa megrövidítésére azt mondja: „nem talált hiteles összekapcsoló adatra.“ Ez helyes. De hát, ha Ön oly alapos áttanulmányozása daczára levéltárunkban nem talált ilyent, — az enyém pedig Ön szerint mondva-csinált valami, — hát, hogy ígérhet akkor teljes családfát a pótkötetben. Hiszen levéltárunkon s az én írásaimon kívül másutt hasztalan kereskednék. Bár örömmel tapasztalom, hogy a család Hunth-Pázmán eredetét már nem említi, pedig ez lett volna a lényeg nyílt levelemben. Mert hiszen akár az idősebb, akár az ifjabb testvértől származnék az én családom, az lényeges különbséget csakugyan nem tenne. Hogy azt most mellőzi, abból azt következtetem, hogy azóta tüzetesebben tanulmányozta a Hunth-Pázmán családhoz való tartozás tudományos bizonyítékait. A mi a Hunth keresztnév gyanánt való használatát is illeti — ha Ön százával tud róla, hát én Önnek ezt kézséggel elhiszem. De, hogy

az voltaképpen genus-név volt, sőt jogilag az ma is, azt nagyon könnyű bebizonyítani azzal, hogy a 173 nemzetség közt ma is ott van úgy a „Hanva“, mint a „Hunth-Pázmán“, de a 173 között olyat, a mely keresztnév volna, a Vajkon kívül nem talállok. Ez pedig még talán pogány-név volt? Végre: Ön állíthat akármit, én az Ön jóhiszeműségét soha kétségbe nem vonom; de én mindaddig, míg Ön — nem az én Ön szerint hamis családfámnak, de az azt elfogadott számos tudományos és nem egészen magam-forma széllel bélelt laikusok által megírott forrás-munkáknak hamis voltát nem lesz képes bebizonyítani, az én direkt üsömül csak Venceslaus I. de Hanva et Gömörszkarost fogom tisztelni. Az én családfámban még az eger-rágás se csinált folytonossági hiányt, levéltárunkban fájdalom! nagyon is.

Teljesen jogosult a Forgon ur jelen eljárása is; de nem kevésbé sajátos. „Folyó hó 18-áról Pozsonyból kelt levelét 20-án kaptam. Ezen levelében engedelmet kér arra, hogy sajtó utján felelhessen, panaszkodik a köztéren való munka hálátlan voltáról s arról, hogy én neki nagy anyagi kárt okoztam, mert az én levelem folytán intézte el a vármegye az ő kérvényét kedvezőtlenül.“ 21-én válaszhoz kezdtem, megírván, hogy a sajtót igénybe venni mindenkinek autochton joga. A közért való működés pedig már az Idvezítőnk idejében is hálátlan volt. Én soha senkinek ártani nem akartam, a vármegyénél pedig módomban sincsen, — hiszen — kivéven a darabontidőket, több mint husz éve, senki még gyűlésen se látott, ha csak választás nem volt. Ha tehát kedvezőtlenül döntöttek ott — annak oka minden és mindenki lehet — csak én nem. Eddig jutottam, mikor a posta megjött és a „Gömör-Kishont“-ban az én tölem való felesleges engedelemkérés idejében már bizonyosan Rimaszombatban volt Forgon ur levele is benne. Ezen levéllel Forgon ur kényszerített rá, hogy én is már most elmondjak mindent. Ha én neki ártani akartam volna, (oly rút dolog, a melyet mindig utáltam), csak közölnöm kellett volna nyílt levelemben az alább felsorolandó hibákat s akkor bizonyosan nagyon sokat ártottam volna. Ha bevárja most az én válasz-leveletem, soha ezek napvilágot nem látnak. Soha arra nyilvánosan nem figyelmeztettem volna, hogy a közkritika könyvére az, hogy a megírásának az indító oka a vály- és szárazvölgyi nemes atyafiak gloriifikálása volt. Habár ezt azok főfős családfája némileg valószínűsíti, én a világért sem csatlakozom a közvéleményhez. De azt már igenis kimondom, hogy egy ifju, a ki most teljesíti önkéntesi szolgálatát s közben praeclare megszerzi a jogtudorságot — képtelen arra, hogy egy évszázadokat átölelő történelmi művel teljes kritikai megrostálás után léphessen a világ elé. Már az adatgyűjtéssel is oly óriás munkát végzett, hogy bámulatos, hogy vihette a studiumaival együtt végbe, noha egy napban neki is csak huszonnégy óra jutott. Igaza van abban, hogy én nem tartozom azon szakemberek közé, „a kiknek alig lett volna érdemes czáfolatát megírnia“; beösmérem, hogy nagyon egyszerű ember vagyok, de 70 év alatt mégis csak ragadt rám legalább annyi megítélési képesség, hogy összehasonlítást tudjak tenni. És ime, se Horváth Mihály, se Szalay László, se Szilágyi Sándor, se Marczali Henrik, se Márki Sándor azon korban bevégzett történelmi munkával nem hozakodtak elő. Pedig azoknál az anyaggyűjtés és annak kritikai feldolgozása sokkal könnyebb volt! Emberfeletti tökéletesen az idő korlátai közt bajos végezni. Értsük meg végre egymást. Se megbízhatóságát, se igazságérzetét soha kétségbe nem vontam. Bámul-

tam hangyaszorgalmát. De hát abban mindig kételkedtem, hogy ily arasz idő alatt kritikailag tisztázott művel léphessen ki. Nem szivesen teszem, de reá kényszerített, saját könyvéből bizonyítom be, hogy — fájdalom! nem csalódtam. Nehogy pedig csak én beszéljek, ime két idegen urtól eredő vélemény, a kiket talán Forgon ur is el fog magához méltó szakemberekül ismerni. *Serki Szabó József* ur ezt írja: „A Forgon munkája bizony hiányos és fogyatékos. Tapasztalom a Lorántffy-családnál, a melylyel régibb idők óta alaposabban foglalkozom. Ha ezen család ősmertetését és a feltüntetett nemzetségi táblázatát akármely laikus elolvassa, azonnal észreveszi, hogy mekkora zavar és mily hiány tátong azokban. Azt hittem, hogy készülő munkámhoz többet kapok Forgontól, mint Tóth Sámuel serkei ref. lelkész följegyzéseiből. De nagyon csalódtam. A mivel több — az teljesen zavaros.“ — *Csoma József*: „A Hunth-Pázmán és Hanva-nemzetség közös származásával én is tüzetesebben foglalkoztam, a „Magyar nemzetiségi czimerek“ című munkámban, a hol a genealogiai adatokat mellőzve, tisztán heraldikai alapon igyekeztem bebizonyítani a két genus egy voltát s azt hiszem ez tisztán heraldikai alapon is sikerült.“ Különbül, hogy Forgon ur lássa, hogy mily igazságtalan azon vádjával ellenem, hogy én őt letörni akarnám, — közlöm Csoma József leveléből az én családom kérdéséről prescindálva következő tételt: „természetesen a Forgon munkája se ment a tévedésektől; de nekem tetszik igazelműsége.“ Szivesen csatlakozom ezen véleményben Csoma Józsefhez itt a nyilvánosság terén. Csak aztán ne pretendáljon csalhatatlanságot és ne fortyanjon tel, ha tévedéseket mernek ellene kimutatni. E részben még a római pápát se védi a csalatkozhatatlanság fegyveres vértete! Ezen két speczimen aztán — habár jobb izlésem ellenére, de Forgon ur által kiforszírozva — lássuk a könyvében már most nemcsak a tévedéseket, de a valódi lényeges hibákat is és tisztán azon helyes elvét elhogadva, hogy „*ő nemcsak most, de a jövőben is felelős munkája adataiért.*“ Első sorban foglalkozunk a bevezetésben a közjogi hibákkal. Szerinte „*az armalista és donációs nemesek közt nincs különbség.*“ Itt nagyon lényeges tévedés már a meghatározás, mert a nemesség konkréuálstátusa nem zárul csupán az armális és donációnális határok közé. Nem is említve azt, hogy a várjobbágy-ság (a magyar különbül soha teljesen ki nem fejlődött hűbéresség képviselője) a szabad költözködésben kétségbevonhatlanul korlátozva volt; s daczára annak, hogy minden nemes: „*sacrae coronae Hungariae menbrum*“ volt; a mint a törvényhozás két Házra osztott — nagyon is lényeges különbség jött létre. — Ugyanis a főrendek (voltaképpen idegen oltógaly a magyar közjogban) személyesen gyakorolták (és gyakorolják ma is, habár 6000 kor. egyenes adón alól e jog nyugvó joggá válik) törvényhozói jogukat; míg a nemesség többi része ettől elesett. Ezen közjogi különbségen kívül vannak más társadalmi előjogok is, a melyek gyakorlását már nem a főrendiség, de az ősök száma adja meg. Ilyen a cs. és kir. kamarasság, etc. Ne keressük, hogy mindez belé illik-e a mai demokratikus világba; de az kétségtelenül áll, hogy a magyar nemesség konkréuálstátusában igenis vannak közjogi és társadalmi előjogok és különbségek.

Hogy azzal, hogy „*az előnevek tekintetében az 1848 előtti gyakorlatot követte*“, továbbá, hogy: „*a minden jogalapot nélkülöző prédikátumokat, különösen a divatos kettős előneveket mellőzte*“ — mit akar mondani,

igazán nem értem. Ugy rémlik előttem, hogy talán a prédikátumok se nem a divaton, se nem a gyakorlaton; hanem kizárólag királyi adomány-levélen alapulnak. Ugy gondolom továbbá, hogy a prédikátum és előnév egy és ugyanaz. Hogy a kettős előnévhez a mai divatnak mi köze? az megint érthetetlen. Már a sárvári és felsődivéki kettős előnevet a Széchenyiek, a vásárosnaményi és nagylónyait a Lónyaiak, de még czifrább kombinációban a kubini és nagyolaszi és a kubini és deménfalvit a Kubinyiak a mostani divat alapján használták? Sőt még megosztási példával is szolgálhatok saját nemzetségemből. A Hanvay családból kivált II. Farkas. Elhagyta a Hanvay családnevét s vele a hanvai prédikátumot s felvéve a Farkas családnevet, felvette hozzá a másik prédikátumot: a szkárosit. Mai divatból? In fine finali a prédikátum lehet anakronizmus; de törvényadta és törvényvédte jog. Az 1879. XL. tcz. annak jogtalan használatát büntetés terhe alatt tiltja. Igaz, hogy nem szól annak jogtalan mellőzéséről, de ha jogérzékem nem csal, a jogtalan használat és a jogtalan mellőzés egyaránt jogot sért s így nagyon synonym fogalom. Ha azonban valaki ezeken tulateszi magát s a hol a törvényben méta áll, ott Lawn-tennist játszik, legyen legalább következetes. A Forgon ur könyvében ezt se találom. Elveszi a kettős prédikátumot p. o. a Kubinyiaktól, de meghagyja a Draskóczyaknál. De van ennél még furcsább is. Az incliti familia Góbisnál pláne hármast prédikátumot olvasunk. Hát aztán az ilyen elv nagyon furcsa elv. Voltaképen pedig semmiféle elv. Hogy el ne felejtsem, hát én többre honorálom Forgon urat, mint ő engem. Elhiszem, hogy ő is úgy olvassa azt a famozus osztályt, mint Wertner. Mindazonáltal, ha ily brambarasz van is levéltárunkban, a hozzá fűzött kritikám teljes észjogi alapon áll s kétségbevonhatlanul helyes. És már most teljesen a helyesen hangoztatott felelősség elvén lássuk az egyes családoknál — már nem a Hanvai levéltár által indokolható vagy megczáfolható — de a könyvben levő s így megczáfolhatatlan hibákat az egyes családoknál. — Megjegyzem, hogy ezek csak egy futó átolvasás eredményei. Ha a multban való tévedésről van szó; ennek még ezer mentő oka lehet. Olykor nincs egyéb a bizonytalan hagyomány-nál, olykor a források nehezen vagy éppen nem hozzáférhetőek. Ha vannak, ezen oknál fogva nem mindig lehet meg a folytonosság. Aztán az a culináris latánság és az ezer zavaró contractió, s a jó Isten tudná: mi minden. De a mint a jelen kulcsa a mult, épp úgy az a jelen a jövőre nézve. A jelen állapotnál semmi se kell, mint a gondos és pontos statisztikai compillatio. És bizony a jelen családi állapotoknál is csak úgy hemzseg a könyv a hiányosságoktól és hézagosságoktól. Gyerünk betűsorbán. A gróf Almásy család teljesen hiányzik. Pedig ma is él Feleden Alfréd. A jogalap pedig éppen úgy meg volna, mint a De La Motteoknál vagy Jankovichoknál, a kik szintén beházasodás révén jutottak Gömörbe. A Beélik-családnál azon speczialitást találjuk,

hogy valaki tiz évvel meghalhat születése előtt. A nagyérdemű József püspök született 1757-ben s nyolcz sorral alább meghalasztja 1747-ben. A herczeg Coburg-családnál meg anticipálja a világhistóriát, már Ferdinand fejedelmet 1888-ban megtévén bolgár királynak. A Daxner-családnál kihagyja a legnevezetesebb historiai momentumot, hogy t. i. István, a politikán kívül a legideálisabb bíró 1849-ben Pelsőczön csak éppen, hogy megszabadult a bitófa alól. A Diószeghy-család élő tagjainál ez áll: „László, huszárfőhadnagy és N. (fi.)“ Már persze, hogy fi, de nem N., hanem Dezső, a ki még hozzá tbeli szolgabíró és a gömöri ref. egyházmegye tanácsbírája. A Fáy-családnál kihagyja a Manó virágzó ágát és Árpádot, a ki Giczén nagybirtokos s élénk részt vesz a közéletben. A Fejérváry-családnál behozta a volt ministerelnököt, a ki talán nem is járt Gömörben. Ellenben kihagyja azt a tisztos matrónát: Zsuzsanna—Szontagh Istvánnét. Aztán ép úgy a György fiát: Géza huszárezredest utódaival együtt. A losonci Gyürkyeknél ezen széljegyzés áll: „Putnoky Mária Papólczy Lászlóné, Hattvani Boldizsár, Mária, András, Hartyáni Borbála, Ferencz, (1609) Mária Gyürky Pálné.“ Ezt, Miska legyenek, ha 100 olvasója közül kettő megérti. Hol maradt a Héthy-családban a vármegye unikuma: „az örökös esküdt“ Samu bátyánk? Hát a Hubay-családban annak méltó büszkesége: József septemvir? A Jekelfalussy-családnál kimaradt ifj. József pénzügyminiszteriumi miniszteri tanácsos. A nagy honleány Valéria pedig sohase volt Sennyeyné, de Szinyei Merse Félix sárosi főispán felesége. A Kerepeczi családnál egy új fogalomra akadunk. „Dobay Mihály etc. elzalogosították néhai Dancs György etc.“ Hát hogy lehet egy néhainak valamijét elzalogosítani? A Kossuth-családnál ott van a halhatatlan Lajos, talán Gömörben sohase járt; de hiányzik a vármegye egyik legjellegzetesebb alakja: Vendel, ennek közismert fia: József, a kinek fia László, Beregmegye derék szolgabírája. A Kubinyi-családnál, Aladárnál ennyi áll: „törvényszéki elnök.“ De talán kuriai bíró is s ezenfelül a kishonti ág. ev. esperesség felügyelője, a kinek nevéhez fűződik a pánszlávizmus letörése. Hát az effélet nem tartja Forgon ur könyvében megörökítésre méltónak? A Kriston-családnál kimaradtak a Lajos fiai: László vármegyei főpénztárnok és György, a kinek virágzó családja maradt. A Lengyel-családban családfővé teszi a nőtlen Sámuel, kihagyván testvéreit Andort, a ki várm. árvaszéki ülnök volt és Györgyöt, a ki járásbíró. Ennek gyermekei aztán a közlőnek: Iván (nem István) árvaszéki ülnök és Ilona. A Lőrinczy-család, mintha nem is lett volna. Pedig Endre köztisztviselőben álló szereplője volt a közéletnek. György fia pedig neves író, a Petőfi-társulat tagja, volt titkára a F. M. K. E.-nek s komáromi tanfelügyelő és szép számú család atyja. A Máriaassy-családnál a János tábornok és a Napoleon-ágak szepesiek. Ellenben kihagyta a vármegyében előkelően szereplő Andornak Gusztáv fiát. A Madarász-családnál M. Pál szerint kimaradt egy egész ág. A Malatinszky-

családnál kimaradtak a Ferencz gyermekei: Irma (Ujházyne) és Vilmos. A Mihalik-családnál szintén a Dezső nagyérdemű atyja: Pál, ki még a 70-es években is szerepelt a közéletben. A tasnádi Nagy-családban a járásbíró: Iván és nem István. A Pletrich-család grófi ágánál elmaradt, hogy Szentkirály erről hárult a báró Vécseyekre, aztán a Jankovichokra s végre a Szilárdyakra. Apropos! mily czimen csapta a Józsa-ágot a Jankovichok alá? A Radvánszky-családot befejezi Györggyel, holott élő gyermekei vannak Kállay Saroltától. A Rakovszky-családnál kihagyta a pusztarási István huszárezredest ágát, a kinek Apollónia leánya Bornemisza Istvánné, anyai nagyanyám volt. A Sándor-család utolsó adatai teljesen helytelenek. Ferencznek Strokay Amáliától sohase volt se Gusztáv, sem Amália nevű gyermeke. Hanem: Hildegard-Batta Antalné, Albine-Vay Györgyné és Béla, a vármegye volt főszolgabírája. Ennek két fia él: Béla és Szilárd. Mindkettő derék m. á. v. hivatalnok s családapák. A Sárközy-családnak hire sincs. Pedig az alig multban még Gyula jánosii nagybirtokos s nevezetes szereplő volt a vármegye és a gömöri ref. egyházmegye közéletében. A gróf Serényi-családnál derékon tört ketté a családfa. Arról sem olvasunk semmit, hogy Béla gróf államtitkár volt s hogy Béla nevű fia van. A Szentiványi-családnál: ifj. László nőtlenül halt el. Az idb. László neje pedig nem Szentiványi, de Zerdahelyi Mária volt. A nagyérdemű Károly ur pedig nemcsak főjegyzője, de 1848-ban főispánja is volt vármegyénknek, aztán erdélyi kormánybiztos. Végre nemcsak képviselő volt; de elnöke a képviselőháznak 1865—8. Hát mindezekről sohase hallott a szakember genealogos jogtudor ur? A Szilárdy-családnál kihagyta az egész János-ágot s abban Bélát, a kinek gyermekei vannak Prónay Alicetől s egyike a vármegye legnagyobb birtokosainak. De legérdekesebb az, a mit az Ujházy-családnál olvasunk: „Tivadar — felesége Malatinszky Vilmos!“ Hát már nemcsak operetteben van: „kisasszony feleségem“, de volt: „férfi feleség“ is! Ime! ez mind a könyvben van, avagy hiányzik. Nem az én gondom: hogy felel ezekért a jövőnek. De talán a ki ennyit mutat a jelen állapot hibáiból; még sincs talán szentségtörést látni jogosítva akkor, midőn valaki a multban való tévedést merészel rektifikálni. Legyen kettőnk közt bíró a nagyközönség. Koronatanum reá Lukács Géza vármegyei főjegyző, hogy nem volt szándékom ezekkel nyilvánosság elé lép-nem. Csupán nála deponáltam, azon esetre, ha megtalálnék halni és azután lépne fel inkorrekt vagy illoyális uton Forgon ur. Megtörtént, tehát nem végezhetem egyéb-bel, mint hogy nem szívesen tettem, de elvégre az ing közelebb lévén a testhez mint a kabát, csak Molière-vel szólhatok: „Tu l'as voulu George Dandin.“ Én többet ezen ügyben soha egy árva szót se fogok elvesztegetni.

Hanva, 1909. november 22.

A hanvai remete.